

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi lapsilisälain
7 §:n muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi lapsilisälakia siten, että lapsilisän määrää nostetaan perheen kolmannelta lapsesta alkaen kymmenellä eurolla kuukaudessa.

Esitys liittyy valtion vuoden 2009 talousar-

viositykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2009.

PERUSTELUT

1. Nykytila ja ehdotetut muutokset

Lapsilisälain (796/1992) 1 §:n 1 momentin mukaan alle 17-vuotiaan lapsen elatusta varten maksetaan valtion varoista lapsilisää.

Lapsilisälain 6 §:n mukaan oikeus lapsilisän nostamiseen on nostajaksi ilmoitetulla lapsen vanhemmalla tai huoltajalla, jonka huollossa lapsi on. Jos lapsilisän nostamiseen oikeutetusta henkilöstä syntyy epäselvyyttä, kuuluu oikeus lapsilisän nostamiseen sille henkilölle, joka pääasiassa huolehtii lapsen hoidosta ja kasvatuksesta. Jos lapsen hoidosta ja kasvatuksesta huolehtii muu kuin lapsen vanhempi tai huoltaja, oikeus lapsilisän nostamiseen on hänellä.

Lapsilisälain 7 §:n 1 momentin mukaan lapsilisä on lasta kohden 100 euroa kalenterikuukaudessa. Jos lapsilisän nostamiseen oikeutetulla henkilöllä on oikeus nostaa lapsilisää useammasta kuin yhdestä lapsesta, lapsilisän määrä on toisesta lapsesta 110,50 euroa, kolmannelta lapsesta 131 euroa, neljänestä lapsesta 151,50 euroa ja jokaisesta seuraavasta lapsesta 172 euroa kalenterikuukaudessa (lapsilisälain 7 §:n 2 momentti).

Lapsilisälain 7 §:n 3 momentissa säädetään lapsilisän yksinhuoltajakorotuksesta. Yksinhuoltajan lapsesta lapsilisä maksetaan korotettuna 46,60 eurolla kalenterikuukaudessa. Yksinhuoltajalla lapsilisälaisissa tarkoitetaan lapsilisän nostamiseen oikeutettua henkilöä, joka ei lapsilisän maksukuukauden alkaessa

ole avioliitossa tai joka ennen maksukuukauden alkua on muuttanut puolisostaan erilleen yhteiselämän lopettamiseksi. Yksinhuoltajana ei kuitenkaan pidetä henkilöä, joka avioliittoa solmimatta jatkuvasti elää yhteisessä taloudessa avioliitonomaisissa olosuhteissa toisen henkilön kanssa.

Jos lapsi on kunnan kustannuksella hoidettavana laitospäivä- tai perhehoidossa kalenterikuukautta pidemmän ajan, lapsilisä maksetaan lapsilisälain 11 §:n 1 momentin nojalla sille kunnalle, joka ensisijaisesti vastaa hänen hoitokustannuksistaan. Kun lapsi on perhehoitajalaissa (312/1992) tarkoitettulla tavalla sijoitettuna perhehoitoon, Kansaneläkelaitos voi sosiaalilautakuntaa kuultuaan oikeuttaa perhehoitajan nostamaan lapsilisän (lapsilisälain 11 §:n 2 momentti).

Lapsilisälain 7 §:n 4 momentin mukaan, jos lapsi on edellä 11 §:n 1 momentissa tarkoitettulla tavalla laitospäivä- tai perhehoidossa ja lapsilisä maksetaan kunnalle taikka jos lapsilisä maksetaan lapsilisälain 12 §:n 1 momentin nojalla 15 vuotta täyttäneelle lapselle itselleen, lapsilisä on 100 euroa kalenterikuukaudessa. Yksinhuoltajan lapsesta lapsilisä maksetaan tällöinkin korotettuna 46,60 eurolla kalenterikuukaudessa.

Lapsilisien määriä on muutettu viimeksi vuoden 2004 alusta lukien. Tällöin perheen ensimmäisestä lapsilisään oikeuttavasta lapsesta maksettavan lapsilisän määrä korotettiin 90 eurosta nykyiseen 100 euroon kalenterikuukaudessa. Lisäksi lapsilisän yksinhuol-

tajakorotusta nostettiin vuoden 2008 alussa 36,60 eurosta nykyiseen 46,60 euroon lasta kohti kalenterikuukaudelta.

Lapsilisä toimii tulontasauksena lapsiperheiden ja lapsettomien kotitalouksien välillä. Lapsilisää maksetaan perheelle lapsesta aiheutuvien kustannusten korvaamiseksi ja se on lapsikohtainen, kaikille lapsiperheille maksettava etuus.

Joulukuussa 2007 lapsilisää maksettiin 1 024 506 lapsesta 565 212 perheelle, yhteensä noin 1 411,4 miljoonaa euroa vuositasolla. Perheistä 44,3 % oli yksilapsisia, 38 % kaksilapsisia, 13,1 % kolmelapsisia ja 4,6 % neljä- tai useampilapsisia. Samaan aikaan lapsilisänsaajista 97 837 perhettä oli yksinhuoltajaperheitä. Yksinhuoltajakorotus maksettiin 151 611 lapsesta. Lapsilisää saavien perheiden ja lasten lukumäärä pienenee tänä vuonna ja edelleen vuonna 2009, koska 17 vuotta täyttävien lukumäärä on suurempi kuin syntyvien lasten määrä.

Pääministeri Vanhasen II hallituksen hallitusohjelman mukaan hallitus sitoutuu vähentämään lasten, nuorten ja perheiden pahoinvointia ja syrjäytymiskehitystä. Lapsiperheiden köyhyyttä vähennetään ja eriarvoistumiskehitykseen puututaan parantamalla lapsiperheiden taloudellista asemaa. Tähän liittyen hallitusohjelman mukaan lapsilisän yksinhuoltajakorotusta on jo nostettu 10 eurolla kuukaudessa vuoden 2008 alusta lukien. Hallitusohjelman mukaisesti lapsilisän määrää nostetaan 10 eurolla vuoden 2009 alusta lukien perheen kolmannesta lapsesta alkaen. Korotuksen jälkeen lapsilisän määrä perheen ensimmäisestä lapsesta olisi edelleen 100 euroa kuukaudessa, toisesta lapsesta 110,50 euroa kuukaudessa, kolmannesta lapsesta 141 euroa kuukaudessa, neljännessä tai useammasta lapsesta 182 euroa kuukaudessa.

2. Esityksen vaikutukset

2.1. Julkistaloudelliset vaikutukset

Lapsilisää maksetaan alle 17-vuotiaista lapsista. Vuonna 2007 lapsilisää maksettiin

1 024 506 lapsesta. Tänä vuonna lapsilisää maksetaan arviolta noin 1 016 100 lapsesta ja vuonna 2009 noin 1 010 000 lapsesta.

Vuonna 2006 lapsilisämenot olivat Kansaneläkelaitoksen tilaston mukaan 1 419,4 miljoonaa euroa, vuonna 2007 1 411,4 miljoonaa euroa ja vuonna 2008 arviolta 1 417,3 miljoonaa euroa. Lainmuutoksen johdosta lapsilisämenojen arvioidaan nousevan vuonna 2009 noin 17 miljoonaa euroa. Luvut eivät sisällä Ahvenanmaalla asuvien lasten lapsilisää, jotka maksaa Ahvenanmaan maakunta.

2.2. Vaikutukset perheiden asemaan

Esitys lisää lapsiperheille kohdennettuja tulonsiirtoja ja sillä korjattaisiin lapsilisien ostovoiman jälkeensä jääneisyyttä. Esitetyt lapsilisän korotukset kohdistuisivat nimenomaan monilapsisiin perheisiin. Sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskukseen selvityksen mukaan (Stakes, Raportteja 4/2005) juuri monilapsisten perheiden taloudellisen aseman kehittyminen on ollut erityisen heikkoa.

3. Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu sosiaali- ja terveysministeriössä. Valmistelun yhteydessä on kuultu Kansaneläkelaitoksen edustajia.

4. Riippuvuus muista esityksistä

Esitys liittyy valtion vuoden 2009 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

5. Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan 1 päivänä tammikuuta 2009.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Lakiehdotus

Laki

lapsilisälain 7 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 21 päivänä elokuuta 1992 annetun lapsilisälain (796/1992) 7 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1226/2003, seuraavasti:

7 §

Lapsilisän määrä

kaisesta seuraavasta lapsesta 182 euroa kalenterikuukaudessa.

Jos 6 §:ssä tarkoitettulla henkilöllä on oikeus nostaa lapsilisää useammasta kuin yhdestä lapsesta, lapsilisän määrä on toisesta lapsesta 110,50 euroa, kolmannesta lapsesta 141 euroa, neljännessä lapsesta 161,50 euroa ja jo-

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuu-
ta 20 .

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Helsingissä 15 päivänä syyskuuta 2008

Tasavallan Presidentti**TARJA HALONEN**Peruspalveluministeri *Paula Risikko*

Laki**lapsilisälain 7 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 21 päivänä elokuuta 1992 annetun lapsilisälain (796/1992) 7 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1226/2003, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

7 §

Lapsilisän määrä

 Jos 6 §:ssä tarkoitettulla henkilöllä on oikeus nostaa lapsilisää useammasta kuin yhdestä lapsesta, lapsilisän määrä on toisesta lapsesta 110,50 euroa, kolmannesta lapsesta 131 euroa, neljännessä lapsesta 151,50 euroa ja jokaisesta seuraavasta lapsesta 172 euroa kalenterikuukaudessa.

Ehdotus

7 §

Lapsilisän määrä

 Jos 6 §:ssä tarkoitettulla henkilöllä on oikeus nostaa lapsilisää useammasta kuin yhdestä lapsesta, lapsilisän määrä on toisesta lapsesta 110,50 euroa, kolmannesta lapsesta 141 euroa, neljännessä lapsesta 161,50 euroa ja jokaisesta seuraavasta lapsesta 182 euroa kalenterikuukaudessa.

 Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.
